

**GEMENSAMT
TJÄNSTEUTLÅTANDE**

1(4)

2005-02-07

Stadsbyggnadskontoret

SBN 050224
GFN 050308

Elisabet Söderström
Tfn 08-50827298

Dnr 2004-21377-50

Gatu- och fastighetskontoret

Stefan Eriksson
Tfn 08-508272001

Dnr 02-511-757:66

Stadsbyggnadsnämnden
Gatu- och fastighetsnämnden

Yttrande över återremiss av del av ärende om Hjorthagen/Värtan

FÖRSLAG TILL BESLUT

1. Kontoren föreslår att nämnderna beslutar att godkänna denna redovisning som svar på remissen.

Ingela Lindh

Olle Zetterberg

SAMMANFATTNING

Kommunfullmäktige har återremitterat frågor som rör möjligheten att växla ut LNG, Liquefied Natural Gas, med förnyelsebar gas. Frågan har väckts vid behandling av ärende om Hjorthagen/Värtan.

Idag saknas fullständig kunskap om lämpliga metoder för att åstadkomma förnyelsebar gas i de stora volymer som här är aktuella. En förstudie kan ge underlag för en fördjupad studie, som i sin tur kan ge underlag för ett beslut i frågan.

En kontrollstation efter fem år med LNG kan sättas ut. Vad gäller frågan om att redan nu teckna avtal för övergång till annat bränsle bedömer kontoren att viss försiktighet bör iakttagas eftersom alla frågeställningar synliggörs först i en förstudie och senare i en fullständig studie.

UTLÅTANDE

Ärendet

Kommunfullmäktige behandlade 14 december 2004 utlåtande nr 2004:203. Utlåtandet gäller en hemställan från gatu- och fastighetsnämnden om delgenomförandebeslut avseende Norra Djurgårdsstaden i Hjorthagen/Värtanområdet samt lägesredovisning Hjorthagen, Värtahamnen, Frihamnen, Loudden. Vid behandlingen godkändes lägesredovisningen vad gäller bostadsbyggnation och områdesutveckling. Genomförande av exploateringen samt finansieringen godkändes. De återremitterade att-satserna i ärendet har följande lydelse.

- ? Stadsbyggnadsnämnden och gatu- och fastighetsnämnden ges i uppdrag att initiera en förstudie om möjligheten att växla ut bränslet LNG med förnyelsebar gas. I studien ska de miljömässiga, ekonomiska och tekniska förutsättningarna utredas.
- ? En kontrollstation inrättas 5 år efter det att LNG-projektet inletts där projektet och möjligheten till utveckling till förmån för biogas utvärderas.
- ? Gatu- och fastighetsnämnden ges i uppdrag att teckna avtal med Fortum om en tidsbegränsning vad gäller användande av LNG till förmån för förnyelsebara energikällor, exempelvis biogas.

Återremissen har sänts till stadsbyggnadsnämnden, med remisstid 28 februari 2005, gatu- och fastighetsnämnden, med förlängd remisstid till 8 mars 2005, och stadsledningskontoret, med remisstid 15 mars 2005.

Bakgrund

De återremitterade frågorna har ej behandlats av gatu- och fastighetsnämnden i samband med beslut om ärendet i denna nämnd. Att-satserna rör den överväxling som planeras för stadsgasen i Stockholm. Denna utveckling innebär att gasproduktion ska ske med djupkyld flytande naturgas, LNG, i stället för som tidigare baserat på nafta eller lättbensin. En miljöprövning av en anläggning för denna verksamhet vid energihamnen kommer att ske under våren 2005. Denna prövning görs av miljödomstolen efter ansökan av AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad.

Att-satserna berör bl a frågan om en förstudie till en utredning om alternativt bränsle till LNG samt inrättande av kontrollstation och avtal om tidsbegränsning. I en sådan utredning föreslås de miljömässiga, ekonomiska och tekniska förutsättningarna redovisas.

Förstudie

Inledning

Metanrik gas kan framställas ur biomassa med hjälp av termiska eller biologiska processer. I den termiska processen förgasar man biomassa. Detta görs vid mycket hög temperatur och med begränsat syretillskott. Ytterligare process behövs för att höja metanhalten i gasen. Råvaran i denna process kan vara trä, grödor eller avfall i relativt torr form.

I den biologiska processen rötar man biomassa. Detta görs vid hög temperatur och utan tillträde för luft. Råvaran i denna process kan vara grödor och avfall.

Den biologiska processen används t ex vid en anläggning som byggs i Västerås för rötning av vallgrödor och utsorterat organiskt avfall från hushåll, restauranger och storkök. Denna ska producera 15 GWh per år och avses att tas i bruk under 2005.

Biogasproduktion i Stockholm idag

Biogas är ett högvärdigt bränsle som kan användas både för uppvärmning, elproduktion och fordonsbränsle. För användning som fordonsbränsle uppgraderas gasen jämfört med den som kan användas för uppvärmning och elproduktion.

Stockholm Vatten producerar årligen ca 12 milj kubikmeter biogas. Detta sker i Henriksdal och Bromma reningsverk. Detta motsvarar i energi ca 78 GWh per år.

Renhållningsförvaltningen medverkar till produktion av biogas ur avfall. Sedan 1995 finns en pilotanläggning för rötning av källsorterat matavfall på Södertörn. SRV Återvinning och Stockholm stad har testat tekniken med matrester från restauranger och storkök i Stockholm och delar av Huddinge. Försöket har slagit väl ut och en fullskaleanläggning projekteras nu på Sofielunds återvinningsanläggning utanför Huddinge.

AB Fortum Värme producerar och distribuerar idag ca 500 GWh stadsgas per år. Den planerade nya LNG-anläggningen för produktion av stadsgas och naturgas från djupkyld flytande naturgas miljöprövas inom kort. Den beräknas kunna tas i bruk 2007.

Den effekt det här är frågan om att eventuellt ersätta är mycket omfattande. En förundersökning och senare fullständig analys av förutsättningarna torde behöva hantera många komplicerade frågor.

Förslag till förstudie

En förstudie bör omfatta både tekniska, ekonomiska och miljömässiga förutsättningar. En sådan studie ska utgå från att produktionen av biogas ska väsentligt öka. För att detta ska vara möjligt måste andra råvaror än avloppsslam och matavfall användas. För att komma upp i sådana volymer som behövs för att växla ut bränslet LNG måste biomassa från skogs- eller jordbruk användas.

En förstudie bör översiktligt belysa de frågor som är av avgörande betydelse för ett eventuellt ställningstagande till uppbyggnad och produktion. Studien bör innehålla en balans som utvisar de totala effekterna av användning av olika slag av bränsle.

Följande frågor bör behandlas i en förstudie.

- ? Råvaror och prisbildning
- ? Alternativa processer
- ? Samverkan med biogasproduktion ur slam och avfall
- ? Möjligheter till ekonomiskt stöd för anläggningen

- ? Ekonomin i produktionsanläggning av varierad storlek
- ? Jämförelse mellan olika bränslen
- ? Alternativa geografiska lägen med hänsyn till råvaruflöden, transporter, produktionsanläggning och distributionsnät
- ? Möjlighet att använda delar av kommande befintliga anläggningar
- ? Hantering av restprodukter
- ? Marknad och priser för biogas
- ? Miljökonsekvenser

En förstudie bör omfatta dessa punkter på ett sådant sätt att studien ger underlag för beslut om en fullständig studie ska göras. En sådan eventuell fullständig studie inriktas speciellt på anläggningsfrågan och fördjupning av de frågor som bedömts kritiska i förstudien.

Förstudien kan beräknas ta tre månader i anspråk. Den kan initieras av stadsbyggnadsnämnden och gatu- och fastighetsnämnden. Avrapportering av studien bör ske till dessa nämnder och till kommunstyrelsen.

Kommunfullmäktige har önskat mer underlag vad gäller frågan om kontrollstation efter fem år med LNG. Förutsättningen att bedöma möjligheten att utväxla LNG mot biogas eller annat bränsle finns inte idag, utan först då ytterligare fakta föreligger.

Vad gäller frågan om att teckna avtal för övergång till annat bränsle än LNG anser kontoren att viss försiktighet bör iakttas eftersom de tekniska, ekonomiska och miljömässiga förutsättningarna för en sådan övergång inte föreligger idag. Dock ser kontoren positivt på att AB Fortum Värme gör överväganden om hur biogas successivt kan växlas in. En fortsatt dialog bör föras mellan staden och AB Fortum Värme om utvecklingsmöjligheterna och röra såväl bränsle som tidsaspekter. I en förundersökning kan alla frågeställningar synliggöras.

slut

Bilaga

1. KF-protokoll nr 22, 2004-12-14, § 30
2. Utlåtande 2004:203, Delgenomförandebeslut avseende Norra Djurgårdsstaden i Hjorthagen/Värtanområdet samt lägesredovisning Hjorthagen, Värtahamnen, Frihamnen, Loudden (Beslutssatser, föredragande borgarrådets text samt kommunstyrelsens beslut.)